

पद्मदाइलिसे तसकं सतीम्ह छम्ह जि नं खः

■ केशरमान ताम्राकार

पद्मदाइ न्हाय्कत्वाःयाम्ह छम्ह उदाय खः । तर जिं वय्कःयात उदायया नातां मखु, छम्ह साहित्यिक ब्यक्तित्व कथं म्हसिउगु खः। वय्कःयात म्हसिउगु नेपाल संवत् १०९३/९४ पाखे जुइमाः । नेपालभाषायात उगु ईया सरकारं तसकं क्वत्यलाहःगुया विरोधय् हानं छकः नेवाःत दनावल । भण्डै लय् लय् पतिकं नेपालभाषाया ज्याइवः त्वाःत्वाःपतिकं यानाहल । ज्याइवः न्ह्याकेगु इवलय् त्वाःत्वाः पतिकं थीथी संघसंस्था स्वनेगु ज्या जुल । जितः लुमं कथं वटु त्वाल्य मुनासः व भाषा सेवा खल; प्यूखा त्वाल्य लुमंति खल; मखं त्वाल्य मिबाला परिवार, किलागःत्वाल्य मांभाय् पुच; महाबौद्धय् त्वाय् पुच; चिकंमुली पत्पसा साहित्य ख्य; भोछें लाय्कूसाल्य स्वाः पुच; न्यतय् श्वेत परिवार, ल्हुतिया तिमिला खल; लिसेलिसें मेमेगु यक्व संघसंस्थाया जन्म जुल । साहित्य सम्मेलन, सांस्कृतिक कार्यक्रम ख्यालः कासा, छधाःप्याखं कासाया ग्वसाः ग्वयायन । थुकथं १०९४ निसें १०९८ तक नेपालभाषाया ज्याइवः छगू कथं मदिकक न्हयानावन । यक्व साहित्यकारतय् जन्म जुल । दबू कलाकारया जन्म जुल । अथेहे ख्यालः च्वमि, निर्देशक, छधा प्याखं च्वमि, प्याखंन्वः लिसेलिसें यक्व भाषासेवीपिनि जन्म जूगु खः । पद्मदाइनं उगु इलय् ख्यालःःच्वमि कथं पिलू भाल । पद्मदाइया लिसेलिसें श्रीकृष्ण अणु रामशेखर लिसें मेमेपिं ख्यालः च्वमिपिं नं खनेदयावल । उगु ईया ख्यालः ख्यलय् स्वंगः थां कथं पद्मदाइ, श्रीकृष्ण अणु व रामशेखरयात कायेगु याः ।

जि नं छपु निपु ख्यालः च्वयेगु ज्या थ्व हे इलय् जुल । मुनासःया ग्वसालय् नेपाल संवत् १०९७ स बाहाः ख्याः ख्यालः च्वयाः दकलय् बांलाःम्ह ख्यालःच्वमिया

सिरपा: कायेखन । थ्वहे ख्यालकं लिउ सिरपा: त्याकल । ल्हुतिया तिमिला खलकं न्हयब्व:गु ख: थ्व ख्याल: । अथेहे मेगु ख्याल: महेश जोशीया निर्देशनय् कान्ति इश्वरी माध्यमिक विद्यालयया मिसा मस्तय्सं म्हिता: न्हाप सिरपा: त्याकल ।

तिमिला खल: ल्हुति नेपाल संवत् १०९४ स स्वनागु ख: । उब्सां निसें नेवा: भाय्या कार्यकर्तापिं व च्वमिपिं लिसे कालबिल अप्वयावन । पद्मदाइलिसे नं म्हसीका जुल । नतुसुतु ब्यात । अबलय् पद्मदाइया चिकिचाकव:गु असं बालकुमारीइ छगू पस: दु । व पसलय् पद्मदाइ छम्ह पसल्या कथं मखु, छम्ह च्वमि कथं खनी । अप्व: धयार्थे छयं क्वछुका: च्वयाच्चनी । गबलें गबलें पसलय् वना: नमस्ते पद्मदाइ धायेगु याना । उगु इलय् ज्वजलपा धायेगु चलन मव:नि । तिमिला खल: पाखें नेपाल संवत् १०९५ य् ग्वसा: ग्वयागु न्हापांगु नेपालभाषा साहित्य ल्हुतिइ याये त्यनागु खं व सल्लाह पद्मदाइपाखें कया । वय्क: लय्तायादिल । अनंलि पद्मदाइ लिसे जिगु स्वापू अटुट रूपं न्हयानावन । लिपा पद्मदाइनै पस: त्व:ता: राजादाइ -बाखं च्वमि राजा शाक्य- लिसे जाना: बालकुमारी दुने गल्लीइ प्रेस तयादिल -मदन प्रिन्टिङ्ग प्रेस । स्वतं जा:गु पुलांगु छैय् छेली ट्रेडर मेसिन छग:, लुखा लिक्कसं ध्याक्वय् कटिङ्ग मेसिन, मातनय् कम्पोज यायेगु क्वथा । च्वतय् बाइण्डिङ्ग यायेगु थाय् । प्रेसया छैय् न्हय:ने चुलिंचू छेली चिकिचाधंगु प्रेसया अफिस । प्रेसय् जि वालय् निक्व: स्वक्व: थ्यनाच्चनी । त्रिचन्द्र क्याम्पसपाखें पिदनीगु ज: पत्रिकाया ल्या: ७ पद्मदाइया प्रेसय् छापे यायेगु जुइवं पुफ स्वयेगु ज्यां याना: अप्व: वये वनेगु जुल । गबलें गबलें पद्मदाइनं पुफ स्वयाबियादी । कम्पोज याये सिधयेवं । पुफ का:वने धका: वनेबलय् धयादी, 'केशरमान पुफ जिं हे स्वया बी धुन ।' जि हिस्स जुइ । थुकथं ज: ल्या: ७ मदन प्रिन्टिङ्ग प्रेसं पद्मदाइया ग्वाहालिं विष्णु चित्रकारया सम्पादनय् इलय् हे पिथने फत । थ्वयां लिपा नं प्रेसय् वये वनेगु जुयां तुं च्वनी । नेपाल संवत् १०९७ स्वांया: पुन्हिकुन्ह पद्मदाइया प्रेसं जिगु न्हापांगु बाखं सफू 'मिफुति' छापय् जुया: पिदन ।

जिगु निगूगु बाखं सफू 'लागाय् जि' मदन प्रिन्टिङ्ग प्रेसं पिथने मफुसॅलि व हे प्रेसय् च्वना: जिगु बाखं फुक्क ब्वनादिसें सफूया लागी छत्वा:चा थ:गु खं च्वयादिल, - 'लुदना व भिंतुना !'

भाजु केशरमान ताम्राकारया थुगु निगू बाखं सफुतिं नेपालभाषा साहित्य धुकू जक जायेकां मखु बाखं कलाय् नं दुकुलुगु तिब: बी- थ्व लुदने बह:गु खं ख: ।

माय्बिलिचा व लापाचिया बाखं कना: थोंया स्थिति ध्वाथुइक कने सयेधुंकूम्ह

‘जागीर चबूम्ह मनू’ ख्याल:या छगू लु

चमिं समाधान बाखनं समाधान लुइका: न्ह्यब्वइतिनि धका: आशा यायेगु थाय् यक्वं खना । थ्व दकल्य् लुदनेबह:गु खं ख: ।

छपु निपु बाखं फ्वसा व:गु थें ग्यसु मग्यंगु नं दु - थ्वकथंया आलोचना फया: नुग: क्वमतुंकुसे थ:के दुगु कला आम जनताया सेवाय् समर्पित यायेपाखे गुबलें हे आत्मसमर्पण मयासे न्ह्यज्याये फयेमा वय्क:यात भिंतुना ।

बाखं सफू पिथनेया लिसेलिसें क्याम्पस क्याम्पस पिदनीगु दंपौ ज: १० व गं रया प्रधान सम्पादक जुइगु हव:ता: नं व इलय् जित: वल । पद्मदाइया ख्याल: ‘सनां गुथि’ ज: १० या ल्याख्य् प्रकाशित जुल, गुगु ख्याल: पद्मदाइ नं वहे प्रेसय् च्यादीगु ख: । थुगु ख्याल: मुनास:या खुक्व:गु ख्याल: कासाय् किलाग:या मांभाय् पुच:पाखें न्ह्यब्वया: लियांलिउ सिरपा: त्याकूगु ख:सा निर्देशनय् भाजु गणेश साय्मिं दकल्य् बांला:म्ह निर्देशकया सिरपा: त्याकादिल । अथेहे पद्मदाइनं च्यादीगु मेगु ‘जागीर चबूम्ह मनू’ ख्यालकय् जि नं छम्ह ख्याल: कलाकार जुया: भंग:या भूमिकाय् म्हितेगु हव:ता: चूलात । थुगु ख्याल: त्रिविविया अडिटोरियमय् जूगु सांस्कृतिक ब्वज्याय् क्यनागु ख: । जित: लुमंकथं थुगु ख्यालकय् म्दुम्ह प्रकाश वज्राचार्य व रमिता तुलाधर नं म्हितादीगु ख: । थ्वहे इवल्य् छता खं इवाट्ट लुमना वल । खं ख: २०३८ साल पाखेया । त्रिभुवन विश्वविद्यालय, केन्द्रीय क्याम्पस किपूपाखें १९ क्व:गु अन्तर क्याम्पस नेपालभाषा साहित्य सम्मेलन न्यायेकेगु पा:ब्व कयाह:गु जुयाच्चन, शंकरदेव क्याम्पस पाखें प्रकाश वज्राचार्य ।

जि एमएस्सी ब्वनेगु इवल्यु त्रिविवि भर्ना जुया । व हे इलयु सम्मेलन यायेमाःगु । न्हापा हे नेपालभाषा साहित्य खलः नांया संस्था स्वनातये धुंकूगु जुयाच्चन । कार्यसमिति न्हूधाः यायेगु इवल्यु जितः हे सर्वसम्मतिं नायः ल्यल । जि नायः जुयागु इलयु हे १९ गू नेपाल अन्तर क्याम्पस भाषा साहित्य सम्मेलन त्रिविविया हलयु तःजिक न्ह्यात । थुगु साहित्य सम्मेलनयु पद्मदाइयात नं मू वक्ता कथं ब्वनातयागु । पद्मदाइ दबुली भायाः जोडदार कथं वय्कःया बुलन्द सलं न्वचु बियादिल भाषा दमनया विषययात कयाः । न्ववावां पद्मदाइनं धररर मिखां ख्वबि बाःवयेकादिल । हिकु हिकु लनाः ख्वयाहल । न्ववाये मफुत । थरर खात । पलख दबू व न्यनामित आताहां जुल । धकिं दुने च्वंच्वनाम्ह जिंकाचाकाचा पद्मदाइयात ज्वंवना । घयपुनाः धकिं दुने हया । पलख लिपा पद्मदाइ शान्त जुल । हानं न्ववाये माली धकाः माइक न्ह्यःने भायादिल । हानं धाराप्रवाह न्ववानादिल । सदनयु व मेमेथायु नं ख्वयादीम्ह पद्मदाइयात जिं थःगु मिखां दकलयु न्हापां साहित्य सम्मेलनयु ख्वयादीगु खन । लिपा सिल पद्मदाइ छायु ख्वयादीगु धकाः । खं जुयाच्चन - साहित्य सम्मेलनयु ब्वति काःवःपिं छपुचः विद्यार्थी मय्जुपिं पद्मदाइया सिट न्ह्यःने च्वनाः खंयभासं थवंथवयु खं ल्हानाच्चंगु जुयाच्चन । वयु कलं व इलयु नुगः दुने दनावःगु विद्रोह अबलयु व्यक्त याये मफुत । न्यना जक च्वन । दबुली जब वयुकलं न्ववानादिल, व हे लु वय्कःया नुगलं सह याये मफुत । अले व अभिव्यक्ति व्यक्त यायेत मिखां ख्वबि हायेकल । पद्मदाइया म्हुतुं व्यक्त याये मफुगु खं ख्वबि हायेकाः एक्स्प्रेस याइगु जुयाच्चन । लिपा सिल वय्कः विद्यार्थी मय्जुपिं विज्ञानया हे पासापिं जुयाच्चन । उमित पद्मदाइ ख्वःगुया मू हुनि छिपिं हे खः धकाः कनाबलयु उमिसं पस्तायु चायाः छयं क्वछुकल ।

पद्मदाइ रापस जुयाच्चनादीबलयु लाजिम्पाटयु च्वनादी । छुं कथंया वय्कःयात सुरक्षा व्यवस्था मदु । गुगुं नं कार्यक्रमयु भायादीमाःसां लाजिम्पाट निसं न्यासि भायादी । गनं भ्वयु वने माःसां लिबाक्क जूसां न्यासि हे लिहां भायादी । थ्वहे सन्दर्भयु जितः छताः ल्वःमंके मफुगु लु लुमनावइ । जिगु इहिपा २०४६ सालयु अक्षय तृतियाकुन्हु जूगु खः । उगु इलयु तक बहनी जन्ति वनेगु चलन । म्हो जक जन्ति वनेगु चलन वयेधुकल । निथायु निथायु जन्ती वनेमाःगु । जि व जिमिकिजाया ब्याहा छक्वलं जूगु । मरु असं, असनं न्यूरोड । पद्मदाइ छप्ति हे अलिख मचासे निथासं न्यासि भायाः जन्तीइ ब्वति कयादिल । जन्ति सिधःबलयु थ्यंमथ्यं ११ बजे जुल । न्यूरोड लाजिम्पाट तक पद्मदाइ लिहां वनेमानी, उकिसनं सांसद । जितः छगू धन्दा, आः पद्मदाइयात गुकथं छैयु थ्यंकाबीगु । भरत सायमि व मेमेपिं पासापित पद्मदाइयात छैयु थ्यंकाबीगु जिम्मा बिया । थुकिं कयं जि प्रति पद्मदाइया नुगः गुलि तक क्वसाः धयागु खं ।

अथे हे भव्यकुन्हु वा वयाच्वंगु खःसां पद्मदाइ वा वः फय् वःया चिउता मतसे भवजय् भायादिल । थुगु भवजय् पद्मदाइलिसे ख्यालःया मेपिं निगः थां श्रीकृष्ण अणु व रामशेखर लिसें नेपालभाषायापिं नं मुंगु खः । अन वय्कःपिनि भाषा, साहित्य व राजनीति विषयया खंल्हाबल्हा जुयाच्वंगु जिगु न्हायपनं ताःगु दु ।

छता तसकं नुगः मछिगु खं पद्मदाइ अमेरिकाय् भायादिल, तर वय्कःयात नापलाये मखन । शिकागोय् जुयाच्वंगु नेपालभाषाया गतिविधि क्यने मखन । शिकागोया नेवाःत लिसे अन्तर्क्रिया ज्याइवः याये मखन । थ्व छगू जिगु लागि तसकं नुगः मछिगु खं जुल । अथेसां पद्मदाइलिसे बाघौलिं मल्याक फोनय् खं ल्हायेगु हवःताः चूलात । वहे जिगु लागि अहोभाग्य जुल । नेपालय् छत्वाःचा नित्वाःचा खं जुइ बस, अमेरिकाय् जूबलय् वय्कलं ताःहाकलं खं तयादिल । दकलय् अप्वः पद्मदाइनं भाषाप्रति चिउताः प्वंकादिल । थौंया पुस्तां नेपालभाषा मल्हानावंगु खंय् अप्वः नुगः मछिंकादिल । थौंया छय्या पुस्तां नेवाः छैय् पटक्क हे नेवाः भाय् मल्हानावंगु खंया लिसें थःगु छैया तकं उदाहरण बियादिल । बाज्यां खंय् भासं मसः धकाः थः छय् मस्तय्त धाये माःगु अवस्था वयेधुंकूगु अवस्थाय् आः भीसं थुगु समस्याया समाधान याये माःगु खं धयादिल ।

मेगु छता खं, जिगु छगः फोन कलं पद्मदाइ नं थःम्हं मफुगु अवस्थाय् नं शिकागो नेवाः पत्रिकाया ल्याः ३ या लागि 'मि. जटिन इन अमेरिका' नांया ख्यालः च्वयादिल । थ्व छगू पद्मदाइया म्हाः धाये मफुगु उदाहरण खः । थ्व ख्यालः नेवाः अमेरिका दबू पाखें मज्जन याइगु आशा याना ।

जिं ल्याय्म्ह खनाम्ह पद्मदाइ धाधामधां थौं जंक्व त्यल । ई गुलि याकनं वने यः खनी । पद्मदाइ न्हयेन्हय्दं दत । अथे खःसां पद्मदाइ म्हं जक न्हयेन्हय्दं खः, तर जिं खनाम्ह ल्याय्म्हया हे जोस दनि, वय्कःयाके आःतक नं । पद्मदाइ नं धयादी थें सत्यमोहन दाइला सछि दं तक म्वानाच्वन धाःसा जि नं गथे सछि दं तक मम्वाइ । वय्कलं धयादी थें वय्कःया मनंतुना थें भीसं पद्मदाइ सछि दं मयाक म्वाःगु स्वयेदइ । वय्कःया च्वसां पिदंगु सछिगुलिं मल्याक सफू भीसं ब्वने दइ ।

अन्तय् जि धाथें सती खनी पद्मदाइया । जितः वय्कःया जंक्वया ब्वनापौ वल अमेरिकाय् थंयक । थ्व जिगु लागी तसकं तसकं लसताया खं जुल । गौरवया खं जुल ।

शिकागो, अमेरिका